

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **A. B.**, proti žalovanému: **Finančnímu úřadu v Benešově**, se sídlem Tyršova 2074, Benešov u Prahy, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2008, č. j. 44 Ca 19/2008 - 54,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2008, č. j. 44 Ca 19/2008 - 54, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze zrušil rozsudkem ze dne 30. 10. 2008, č. j. 44 Ca 19/2008 - 54 exekuční příkaz žalovaného Finančního úřadu v Benešově ze dne 4. 10. 2004, č. j. 84710/04/021940/4524 a rozhodnutí o námitce ze dne 12. 12. 2007, č. j. 117308/07/021940/3130.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále též stěžovatel) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s.), tj. je namítána nezákonnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem, zmatečnost řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení a nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů rozhodnutí.

Stěžovatel předně uvádí, že v žalobě, jakož i v jejím doplnění popsal žalobce svůj zdravotní stav a sociální a osobní poměry a uvádí skutečnosti, pro které má za to, že pokračováním exekuce je ohrožena jeho výživa. V petitu žaloby se domáhal zrušení exekuce vedené na starobní důchod a vrácení přeplatku. V textu žaloby však není uvedeno, proti jakému rozhodnutí správního orgánu směřuje, ani neobsahuje návrh na zrušení rozhodnutí správního orgánu. Dle stěžovatele si krajský soud žalobu „domyslel“ z příloh přiložených k žalobě tak, že se žalobce domáhal zrušení exekučního příkazu a rozhodnutí o námitce. Tímto krajský soud rozhodl o něčem, čeho se žalobce nedomáhal.

Stěžovatel dále uvádí, že krajský soud ve svém rozsudku zrušil exekuční příkaz a rozhodnutí o námitkách, neboť výkazy nedoplatků neobsahují doložku vykonatelnosti. S tímto stěžovatel nesouhlasí, jelikož absence doložky nebyla jednak žalobní námitkou, ani nečiní exekuční příkaz nicotným nebo neplatným. Chybějící doložka vykonatelnosti dle stěžovatele není vadou, neboť stěžovatel má k dispozici vykonatelná samotná rozhodnutí, která jsou obsahem výkazu nedoplatků.

Stěžovatel z uvedených důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti pouze bez dalšího souhlasí se závěry uvedenými v rozsudku krajského soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu z důvodů uplatněných dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a dospěl k názoru, že kasační stížnost je důvodná.

Ze spisu vyplývá, že dne 7. 1. 2008 podal žalobce žalobu k Nejvyššímu správnímu soudu, která byla usnesením ze dne 23. 1. 2008 č. j. Na 8/2008 - 11 postoupena Krajskému soudu v Praze. Jako příloha byl k žalobě připojen exekuční příkaz ze dne 4. 10. 2004, potvrzení o zdravotním stavu, rozhodnutí o námitce ze dne 12. 12. 2007, oznámení ČSSZ o úpravě vypláceného důchodu a prováděných srážkách a dopis žalobce adresovaný FÚ v Benešově. Vzhledem k tomu, že žaloba neměla požadované náležitosti, byl žalobce usnesením krajského soudu ze dne 14. 3. 2008, č. j. 44 Ca 19/2008 - 15 vyzván, aby přesně označil rozhodnutí, které má být předmětem řízení, uvedl skutečnosti ve kterých spatřuje, že byl dotčen na svých právech, v jakém rozsahu má být právní věc soudem projednána a k uhrazení soudního poplatku. Na předmětné usnesení žalobce dne 4. 4. 2008 sice odpověděl, avšak požadované nedostatky bránící projednání žaloby nebyly žalobcem odstraněny.

Jak dále vyplývá ze soudního spisu, požádal žalobce dne 22. 4. 2008 o osvobození od soudních poplatků a ustanovení právního zástupce. Následně byl žalobce krajským soudem vyzván, aby prokázal své majetkové poměry. Usnesením č. j. 44 Ca 19/2008 - 45 přiznal krajský soud žalobci osvobození od soudních poplatků, právní zástupce ustanoven nebyl. Vzhledem k tomu, že žalobce podal ke krajskému soudu další podání ze dne 3. 6. 2008, byl opětovně soudem vyzván, aby uvedl, zda podává žalobu proti exekučnímu příkazu ze dne 4. 10. 2004 či rozhodnutí o námitce ze dne 12. 12. 2007. Na výzvu soudu

žalobce sdělil, že podává žalobu proti exekučnímu příkazu Finančního úřadu v Benešově ze dne 4. 10. 2004.

Dne 30. 10. 2002 vydal krajský soud pod č. j. 44 Ca 19/2008 - 54 rozsudek, kterým zrušil exekuční příkaz ze dne 4. 10. 2004 č. j. 84710/04/021940/4524 a rozhodnutí o námitce ze dne 12. 12. 2007 č. j. 117308/07/021940/3130 a věc vrátil žalovanému FÚ v Benešově k dalšímu řízení. Své rozhodnutí krajský soud odůvodnil tím, že výkazy nedoplatků neobsahují údaje o své vykonatelnosti, ani exekuční příkaz a rozhodnutí o námitce se vykonatelností výkazu nedoplatků nezabývají. Krajský soud uvedl, že napadená rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná, neboť žalovaný vydal exekuční příkaz, aniž by bylo prokázáno, že podmínky pro jeho vydání existují.

V první řadě je třeba dát stěžovateli za pravdu, že krajský soud překročil meze svého oprávnění, když se věcně zabýval podanou žalobou, aniž by tato měla požadované náležitosti.

Ve správním soudnictví se soud řídí dispoziční zásadou, proto může správní rozhodnutí přezkoumat pouze z hlediska důvodů a tvrzení žalobce, v čem napadené správní rozhodnutí odporuje zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter právního předpisu. Soud se proto musí omezit na zkoumání rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vady rozhodnutí, způsobující jeho nicotnost, k níž soud musí hledět z povinnosti úřední. K této otázce i Ústavní soud opakovaně judikoval, že návrhové řízení vytyčuje nejen rámec řízení před soudem, ale současně též podmiňuje i způsob, jak má být rozhodnuto.

Dle ust. § 37 odst. 3 s. ř. s. musí být z každého podání zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno. Dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. má-li podání vady, vyzve usnesením předseda senátu podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Podle ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumá soud napadené výroky rozhodnutí vydaného správním orgánem v mezích žalobních důvodů. Žaloba proti správnímu rozhodnutí (§ 71 odst. 1 s. ř. s.) musí kromě ostatních náležitostí obsahovat i vyjádření, v jakém rozsahu je správní rozhodnutí napadeno, uvedení žalobních důvodů, v nichž žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí a jaký konečný návrh činí.

Z uvedeného především vyplývá, že žalobce v návrhu explicitně uvede, která konkrétní ustanovení právních předpisů byla podle jeho názoru porušena a jaké jsou důvody takového tvrzení. Tímto rozsahem tvrzených nezákonností rozhodnutí je také soud vázán. I při nejmírnějších požadavcích musí být z žaloby seznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má soud napadené rozhodnutí zkoumat. Soud není povinen, ale ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu. Nepostačí proto, vytýká-li žaloba obecně, že zákon byl porušen a nebo to, že řízení bylo vadné, aniž by poukazovala na konkrétní skutečnosti, z nichž je takové tvrzení dovozováno.

Tak tomu však v nyní projednávané věci bylo. Krajský soud v daném případě v souladu s výše citovaným ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. nepostupoval. V žalobě je obsáhle popsána životní situace žalobce jako důchodce, jeho zdravotní stav a sociální poměry. Poté je v žalobě poměrně obecně poukazováno na to, že exekuční příkaz ze dne 4. 10. 2004 má zřejmě vady. V žalobě není namítán rozpor s právními předpisy a je zde uveden velmi obecný a nijak blíže nekonkretizovaný požadavek na zrušení exekuce na starobní důchod. Taktéž z doplnění žaloby na výzvu krajského soudu ze dne 14. 3. 2008 č. j. 44 Ca 19/2008 - 15, nejsou seznatelné žádné žalobní body ani přesně identifikováno rozhodnutí, jež má být přezkoumáno, mimo žádosti o osvobození od soudního poplatku, k jehož úhradě byl rovněž žalobce vyzván. Za této situace nebyla žaloba projednatelná, neboť z ní nebylo seznatelné, které rozhodnutí správního orgánu má být předmětem přezkoumání ve správním soudnictví a rozsah tohoto přezkumu a ani na výzvu soudu uvedené nedostatky nebyly odstraněny.

K uvedenému je třeba současně poznamenat, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení právě formulace samotného návrhu (žaloby). Pokud z podané žaloby, jakožto i z jejího doplnění nebylo možno dovodit, čeho se navrhovatel domáhá, ačkoliv v podání ze dne 21. 4. 2008 žalobce žádal mimo jiné i o ustanovení právního zástupce, bylo na místě, aby se soud tímto návrhem zabýval. Dle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. totiž navrhovateli, u něhož jsou dány předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce. Potřebu ochrany práv u nemajetného účastníka v řízení o žalobě hodnotí soud jak podle právní složitosti věci, tak podle obsahové kvality účastnických podání. Ta, v případě zde projednávaném, zcela absentovala.

V daném případě bylo z nekvalifikovaných podání, jimiž se žalobce obracel na soud více než zřejmé, že není způsobilý hájit svá práva před soudem sám. Krajský soud však advokáta postupem podle § 35 odst. 8 s. ř. s. neustanovil, ani ze spisu nevyplývá, že by se uvedeným návrhem žalobce vůbec zabýval a o návrhu jakkoli (i negativně) rozhodl.

V souvislosti s výše uvedeným je pak třeba hodnotit jako nesprávný postup krajského soudu, když rozhodl, že exekuční příkaz a rozhodnutí o námitce jsou nepřezkoumatelné. Krajský soud uvedl, že z obsahu správního spisu nelze dovodit vykonatelnost vykázaných nedoplateků a exekuční příkaz ani rozhodnutí o námitce se vykonatelností nedoplateků nezabývají. Žalobce však ve svém návrhu nenamítal nedostatek formálních náležitostí vykonatelných výkazů nedoplateků, nýbrž pouze vyjadřoval obecný nesouhlas s prováděnou exekucí na starobní důchod, přitom poukazoval na své sociální poměry a životní situaci. Podrobil-li krajský soud přezkumu ve správním soudnictví rozhodnutí, jež byla přílohou žaloby, bez jednoznačné identifikace rozhodnutí, která mají být přezkoumána, dovozoval důvody, které nebyly obsahem žalobního návrhu. I zde lze proto přisvědčit stěžovateli, že krajský soud žalobní body dovodil sám namísto žalobce.

Nejvyšší správní soud nad rámec uvedeného sděluje, že dle ust. § 73 odst. 8 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, osoby jímž je exekuční příkaz doručován, mohou proti němu do 15ti dnů podat námitky. Jak vyplývá ze spisu byl dne 4. 10. 2004

pod č. j. 84710/04/021940/4524 vydán exekuční příkaz. Z důvodu, že exekučnímu příkazu nepředcházela výzva k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě, mohl dlužník podat namísto námitek odvolání, a to ve stejné 15ti denní lhůtě. Ze spisu nevyplývá, že by žalobce některý z těchto řádných opravných prostředků uplatnil, naopak je ve spise uloženo vyrozumění o nabytí právní moci exekučního příkazu, a to dne 22. 10. 2004. Námitka, jež byla žalobcem proti danému exekučnímu příkazu uplatněna, je datována až dnem 26. 11. 2007, tedy byla podána zjevně opožděně, po více jak 3 letech. O pozdě podané námitce proti exekučnímu příkazu bylo stěžovatelem meritorně rozhodováno, ačkoli zde byly dány důvody pro zastavení řízení (§ 27 odst. 1 písm. d) zákona o správě daní a poplatků). Krajský soud se tedy měl zaměřit i na zkoumání toho, zda v daném případě vůbec došlo k naplnění podmínek řízení resp. způsobilosti vymezeného předmětu řízení.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V něm krajský soud rozhodne vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2009

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu